

Társadalmi napilap.
Megjelenik
vasárnap és ünnepnap
kivételével minden nap
délután 3 órakor.

Egyes szám ára:
2 fillér.

BRASSÓI UJLAP

Szerkesztőség: Kolostor-utca
23 sz. Telefon: 110.

Kiadóhivatal: Hentschel H.
könyvnyomdája, Kut-utca 23.
Telefonszám: 356.

Kiadóhivatali ügyeket Kolostor-utca 23.
alatt lehet elintézni

Öntudat és önértzet.

Írta és felolvasta **dr. Kölcze Károly** a f. év március 6-án
tartott Szent Antal estélyen.
(Vége.)

S ily előzmények után csodálkozhatunk-e azon, ha se az iparos, se a kereskedő, se a hivatalnok nem ismer Istent? Csodálkozhatunk-e azon, ha kereskedelem és ipar az erkölcsatlenségtől várja felvirágoztatását?

Pedig jó részt ettől várja.

Kezdjük a gyárosokon. A nagy tőke lehetővé teszi, hogy a gyáros sok és olcsó termékekkel láthassa el a fogyasztó közönséget. A gyárosnak azonban a kevés haszon és nagy forgalom már nem imponál, mert költséges passziót a becsületes polgári haszonból nem fedezheti. Összeség tehát kollégáival és gyorsan nyelbeüti a kartell, mi 100%-al nagyobb hasznot biztosít amugy is teli bugyilásának. A gyáros azonban nem érintkezik közvetlenül a fogyasztó közönséggel. Legelső közvetítője a nagykereskedő. Ennek raktárt és még nagyobb személyzetet kell tartania és fizetnie. De még ur passziói is nagy összeget emésztenek fel. Mit tesz tehát a nagykereskedő? 50% áremeléssel továbbbírja a kis kereskedőnek, ki szintén tisztességes nyereséggel kénytelen azt a kisiparosnak azt kiszolgáltatni. De én Istenem! a kisiparosnak is élni kell, ő is megveszi tehát áruján a tisztességes polgári hasznot, úgy, hogy amire például a gyáros 2 filléres cipőlűzője a tulajdonképeni fogyasztó kezébe kerül, az többé már nem 2 fillért, hanem 10 fillér értéket képvisel. A fogyasztó azonban e tetemes kiadást nem bírja meg. Kénytelen az iparosnál vagy a kis kereskedőnél *hitelben* vásárolni. A hitel azonban mindegyre súlyosabban nehezedik a kisiparosra és a kiskereskedőre. A nagykereskedő a kisiparost és kiskereskedőt, a gyáros a nagykereskedőt s nagy általánosságban mindenik a fogyasztót kezdi szorongatni, minék rendesen az a vége, hogy a fogyasztótól kezdve fokozatosan fölfelé mindegyik hatalmas anyagi rázkódtatáson megy keresztül, csak a gyáros nem, mert neki a kartell és a nagykereskedő mindig kellő biztosíték.

S a tulajdonképeni baj csak itt kezdődik. Mindenki szívosan ragaszkodik fillérjéhez. Megindul tehát a perek áradatja. Fizetésről azonban egyik sem akar tudni. Megkezdődik tehát ezért a piszkos spekuláció. A kereskedő titokban tulajdonárúján, hamis mérleget készít és csődöt jelent. A kiskereskedő és kis iparos azon töri fejét, hogy miként irassa vagyonát egy jó emberére, — míg a fogyasztó már nejét állítja elé, ki az ugynevezett igényperben mindent magának vindikál.

S rendesen mindenik büntetlenül menekül családfintásának következményei alól.

Mert a szivekbe és vesékbe nem láthat be halandó ember s mihelyt tisztában van ezzel a szorongatott adós, már mindjárt megvan a maga jól eszelt mentsége, még pedig a jó barát, a jó hitves és a jó rokon személyében. Komám uram barátságától játszva megesküszik a bíróság előtt, hogy az adós vagyonát ő már ezelőtt évekkkel megvásárolta. A kereskedőseged hittel erősíti meg principálisa azon állítását, hogy a bekövetkezendő végrehajtás elől semmit félre nem dugdosott. S így van ez a mentőtának egész légiójával. S a mi a legbámulatosabb és a legszomorítóbb, — a tanult legnagyobb része az ily *szívessegre* (?) nem anyagi haszonból, hanem jórészt *barátság*ból vete-medik. Hányszor hallani a tárgyalásokon egy egy tanu szájából, hogy nem láttam nem hallottam semmit, avagy hányszor fujja el egy-egy jó szomszéd, hogy „láttam és hallottam mindent és állításonra 100 szál gyertya előtt is kész vagyok megesküdni”, — holott az eset történetekor talán éppen a 7-ik vármegyében járt.

S így vagyunk ezzel a szintiszta katolikus vidékeken is.

Nem rég egy vidéki járásbíró előtt sétáltam, hol két székely atyafit sikerült megfigyel-

nem. Azt mondja az egyik: „Te Andris, szólhatnál javamra egy-két jó szót.” „Hol koma?” „Hát itt ne, — a bírósági épületre mutat, — tudod, a horgas Péter aszongya, hogy bosszúból én törtem el a tinója lábát, — hát édes barátom, tudod mindig jó embered voltam, mondd azt a bírónak, hogy én aznap mindvégig veled voltam a csikszeredai vásáron.” „De hogy modjak én ilyent, válaszol Andris, — ha nem igaz?!” „Mi, hát te ilyen barát vagy, még két jó szót is se szólanál érettem, no hadd csak el...” S ez használt. Egy pár pillanat múlva a két atyafi karöltve ment be a bíróság épületébe.

Mi az oka annak, hogy ur és paraszt, szegény és gazdag, idegen és rokon egyaránt ily elvetemültségre képes? Csakis a keresztény öntudat és önértzet teljes hiánya.

Legyen az iparos, kereskedő, polgár és paraszt egyaránt erkölcsös, — tükröződjék vissza annak az iparosnak, kereskedőnek polgárnak és parasztnak minden egyes cselekedetén a krisztusi szellem, — akkor tudom, hogy mások vagyonát épségben tartják, másról erkölcsatlenséget nem követelnek s nyugott lelkiismerettel járva, 100 frt. értékű vagyonyukra büszkébbek lesznek, mint a jogtalan uton szerzett 100.000 frtra.

Az erkölcsi tisztulásnak azonban nemcsak egy vonalon kell végbemennie, hanem ki kell teljeskednie az életviszonyok összes ágaira is, mert a tisztulási folyamat csak egyetemes és egységes lehet. Vegye kezdetét az már a családban és az iskolában, hogy a serdülő ifju tiszta krisztusi lelkülettel küzdjessen meg az élet ezer meg ezer viharával, — hogy a lányka galambszelidiségeivel és szüzi tisztaságával krisztusi szeretetet áraszson a családi tűzhelyre.

A keresztény társadalom restaurálásának ez az első útja, mert egy erős új nemzedék az életviszonyok mostani ferdeségét és fogyatékoságát később már minden nehézség nélkül leküzdheti. Érvényt fog szerezni az öntudatnak, önértzetnek és becsületességnek, s új életre kelti keresztény társadalmunkat, mely a szabad szellem aerája alatt oly keservesen nyög. Az üzleti tisztesség alapjára fogja fektetni az ipart és kereskedelmet, mely már-már lelkiismeretlen és reklámhátszó kontárók kezébe került. Átfogja alakítani a tudományt, irodalmat és művészetet, mely most csak a plagizálás mesterségét műveli és átfogja alakítani az egész keresztény társadalmat, melyet a szabad szellem piszkos fírmédvényei most annyira hatalmunkban tartanak.

Rajta tehát kedves olvasóim, fogjunk az alapvető munkához, irtsunk ki magunk közül minden gázt, mely szabad fejlődésünket gátolhatja, hogy mielőbb teljes lényében tündökölhessen a keresztény Magyarország!

H i r e k.

Brassó, 1910. március 11.

Március 15-ike a róm. kath. iskolákban. A róm. kath. elemi fiu és leányiskolák ez idén f. hó 14-én délután 3 órakor a szent ferencrendi nővérek zárdájának dísztermében közösen ünneplik meg március 15-ikét, a szabadság hajnalhasadásának nagy napját.

Az ünnepély műsora a következő lesz:

1. *Szózat.* Énekl a fiuiskola gyermekkara.
2. *Ünnepi beszéd.* Tartja Weitz Jozefin, leányiskolai tanítónő.
3. *Tavaszi elmúlt,* Kossuth nóta. Énekl a fiuiskola gyermekkara.
4. *Szabadságünneplők.* Ifjusági hazafias szindarab I felvonásban; mely magában foglalja a „Magyar himnuszt”, „Járjatok be minden földet” dalokat; továbbá „Nemzeti dal” Petőfitől; „Istennek lantosa” Pósa Lajostól; „Mi a haza” Majthényi Flórától; „Szülőföldem szép határa” Kisfaludi Károlytól; „Magyar nyelv” Pósa Lajostól;

„Háromszinü zászló” Pósa Lajostól „Jó honfiak, honleányok legyetek” Pósa Lajostól című költeményeket. Előadják a IV. el. iskolák fiu- és leány növendékei.

A t. szülőket és tanügy barátokat az ünnepélyre tisztelettel meghívják a róm. kath. elemi iskolák tantestületei.

Személyi hír. Koczynszki Ferenc 50. számú gyalogezredbeli századost, ki több éven keresztül volt Brassóban, egészségi állapotára való tekintettel f. évi április hó 1-ével várakozási illetékekkel szabad-ságolják.

Az egyházi énekkar ma este 1/28 órakor az elemi fiuiskola rajztermében próbát tart, melyre a tagok pontos megjelenését kéri az elnökség.

Siketnéma oktatás Brassóban. A siketnémák kolozsvári országos intézetének igazgató-sága értesíti Brassó vármegyét, hogy f. hó 16-án szerdán délután az intézet 2 tanára 4 növendékkel Brassóba érkeznek s 5 órakor a polgári leányiskola tornatermében a siketnémák oktatás ügyét ismertető előadást tartanak. A növendékek bemutatják beszélőképességüket írásukat, rajzaikat, kézimunkáikat. Az előadást dr. Pintér Gábor kir. tanfelügyelő és Krekéné Liber Etelka polg. iskolai igazgatónő rendezik. Az előadást, mint tanulságosat s ritkán hallható olvasóink figyelmébe ajánljuk.

Aszfaltírozás. Brassó város aszfaltírozása s kikövezésére négy ajánlat érkezett be. 1. A Magyar Aszfalt Részvénytársaság az aszfalt munkák elvégzéséért 678,060 korona 70 fillért. 2. „The Neachatel Company Limited”, ugyancsak az aszfaltmunkák elvégzéséért 637,366 korona 85 fillért; 3. a „Kissebesi Gránit Kőbánya Részvénytársaság” a kőburkolási munkálatok elvégzéséért 808,808 korona 73 fillért kérték. Részt vett a főtárgyalásban egy fiumei vállalat is, de ennek ajánlatát formai okokból el kellett utasítani. Ez ügy legközelebb a városi közgyűlés elé kerül s így van remény arra, hogy még ez idén a munka megkezdődjék.

A pálinka ölte meg. Babes György csernát-falusi vendéglőst kedden délután halva találták a lakásán. Eleinte öngyilkosságra gondoltak. A hivatalos hullaboncolás azonban alkohol mérgezését állapította meg.

Az Apollo Bioskop mai műsorának megtekintését olvasóink figyelmébe ajánljuk. Különösen szép Páris látképe az Eiffel toronyból s rajnai vizeses mint látványos. A humorosból a csalafintaságot az a, b, c betűkből kialakuló alakokat, a drámából az elítelt anyát kell kiemelnünk. A műsort élvezetesebbé teszi a 2 ik gyalogezred zenekara.

Pályázat. A brassói m. kir. pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvevősegnél számtiszt állásra, a brassói pénzügyigazgatóságnál elhalálózás folytán pénzügyi irodatiszti állásra, a predeáli m. kir. fővármihivatalnál díjas gyakornoki állásra 14 nap alatt lehet beadni a pályázati kérvényeket.

Ismét a Nick Cartel. A rendőrség a tegnap a máv III. oszt. várótermében egy 13-14 éves fiut, Goldenthal Ferdinántot, ki már napok óta a váróterem lakója letartoztatta. A vizsgálat sorai megállapította, hogy a fiu otthonról Bukarest-ről megszökött. A szökést alighanem a nála talált Nick Cartel detektív regénynek olvasásk idézte elő. A rendőrség megsürgönyözte szüleinek a szökést.

Apollo Bioskop. Csütörtök és pénteki műsora: Vizeses a Rajnán (látványos). Elítelt anyja (dráma). Furcsa fogadás (humoros). Csalafintaság (humoros). Eiffel torony megmászása (látványos.) Rozmár vadászat (látványos). Gyermekszöktetés (humoros). Gyilkos (dráma). A hála (dráma). Szombat és vasárnap új műsor. Minden előadásnál katonazene.

Öngyilkosság. Babes György csernátfalusi vendéglőst a lakásán halva találták. Babes György állítólag méreggel oltotta ki életét. A hivatalos hullaboncolást megtartották.

Felelős szerkesztő: Kölcze Károly dr.

Szép koszorúk 1 K 50 fillértől feljebb.

Csak elsőrangú hozzávalók.

!

i

ende-

at

árs.

33.

Legnagyobb választék Kongré-szövetekben.

Hölgyek, kik szép és finom kézimunkát vásárolni szándékoznak, szíveskedjenek
 :: raktáramat megtekinteni. ::

Monogramokat zsebkendőkre, törülközőkre, asztalkendőkre 8 fillértől feljebb, 5—6 óra alatt készítek el.

BOLESCH FRIGYES
 Weisz Mihály-utca 4. sz. (Copony-féle ház)

Mindennemű fehérnemű készítését elvállalom.

Legnagyobb választék
hímzőeszközök fonalokban.

Előnyomás és mintázás kézimunkákra.

Üzletmegnyitás!

Alulírott van szerencsém a n. é. közönség b tudomására adni, hogy egy az új törvény szerint berendezett

mérleggyártó műhelyt

nyitottam. — Megjegyzem még, hogy műhelyemben minden e szakmába vágó munka, valamint javítások a legpontosabb és legolcsóbb árakban készülnek.

Szíves pártfogást kér

Widmann Pál
 első brassói mérleggyára
 Kórház-utca 62.

ZEIDNER H. G.

Szalámi és hentesárú gyár
 Brassó, Hirscher-utca 1.

ajánl elsőrendű szalámit, sonkát, szalonát, legizlésebb felvágott és tormás virstlüt.

Naponta posta és vasuti szétküldések.

Elegáns és kifogástalan kivitelű
 polgári és egyenruhák csakis

Szöcs György cégnél

Brassó, Weisz-Mihály-utca 10. sz. a. szerezhető be.
 Legujabb divatu bel- és külföldi szövetek, valamint katonai fölszerelések raktára.

Pontos kiszolgálás! Szolid árak!

HELBOLD örökösei
TUZA R. utódai
 aranyműves. — Brassó.

Jó összeköttetésem s kevés regiem képesítetek azon kellemes helyzetbe, hogy arany és ezüst nemeimet bámulatos olcsó árban jótállás mellett adhatom el.

Egy vétel elegendő, hogy állandó vevőm legyeu.
 Javításokat műhelyemben olcsón és pontosan végzek

Mély tisztelettel
 Helmbold örökösei
TUZA R. utódai.

Hentschel H., könyvnyomdája, Brassó, Kut-u. 23. szám.

Művirágok készítése mint háziipar

Első Erdélyi Művirágygyár Brassóban.

Bátor vagyok a nagyérdemű közönség tudomására hozni, hogy én alant ismertetett árukat készítek és nagyban, valamint kicsinyben eladok, u. m.

Koszoru virágokat és leveleket.

Myrtuskoszorukat olcsón és finom francia minőségűt. Lámpa-ernyőket, koszorukat, preparált természetes pálmákat minden minőségben. Természetes virágdíszítéseket vállallok. Bálok és ünnepi alkalmak részére. ☐ Karácsonyi és ujévi ajándékokat u. m. virág-alku tütartókat, virágkosarakat.

Ujdonság!! Ujdonság!!

Virágcostümekek: rózsza vagy más kedvelt virágokból.
 Vizontelárusítók kedvezményben részesülnek.
 Szíves pártfogást kér mély tisztelettel

Strausser József,
 művirág készítő.
 Ó-Brassó Hosszu-utca 35.

Fizetési tanulólányokat felveszek.

Tanítványokat elfogadok — Munkát házunkkal is adok.

Szép koszoruk 1 K 50 fillértől feljebb.

FINOM MŰSZERÉSZ MŰHELY.

Műszerek és kiegészítő részeiknek készítése.
 Patent modellek és találmányok kidolgozása rajzok és ötletek szerint.

Különlegességek javító-műhelye.

Különféle szerkezetű és gyártmányu írógépek-, varrógépek- gramofonok, orvosi műszerek,
tudományos vegyműhely, (laboratorium) fizikai tanulságos műszerek

Képviselete:

a jó hírnevű és legidősebb német varrógépnek „Veritas“; a világhírű „Jdeal“ írógépnek (teljesen látható írással.)
 Eredeti gramofon és Zonophon lemezek
 —: 3 nyelven, gyári árban. —:

Csak elsőrangú hozzávalók. — Írógép iskola.

BARTHELMI G.
 műszerész
 Brassó, Weisz Mihály-utca 23. sz.

Különféle gyártmányu írógép-különlegességek javító-műhelye.

Csak elsőrangú hozzávalók.

Hirdetéseket felvesz a kiadóhivatal!

Csatornázási munkálatok

vizvezeték closet és fürdőszobák berendezéseinek elkészítésére ajánlják magukat

mély tisztelettel

Krause Frank és Társ.

Brassó, Lensor 31—33.